

Ett tjugoårigt krig rasar mellan Athen, Sparta, Thebe och Korint. Vid foten av Akropolis kallar Lysistrate samman kvinnorna från de stridande männen för att förklara sin plan för »Västerlandets räddning«.

Ur Lysistrate

PERSONER

Från Athen:

Lysistrate

Kleonike

Myrrine

Från Sparta:

Lampito

- Kleonike* Vad är det, älskade Lysistrate?
Och varför har du kallat oss till detta möte.
Vad gäller saken? Hurdan är den?
- Lysistrate* Stor!
- Kleonike* Och – styv?
- Lysistrate* Jo – nog så styv!
- Kleonike* Och vi som inte har mött upp!
- Lysistrate* Jag menar inte *den*. Då hade alla kommit.
Nej, det är någonting som jag tänkt ut när jag
har vänt och vridit mig i många natters vaka.
- Kleonike* Det är väl något fint som är så vänt och vridet?
- Lysistrate* Ja, till den grad att jag funderat ut att Hellas
ska räddas av oss kvinnor och av inga andra.
- Kleonike* Av oss? Då hänger allt dess öde på ett hår!
- Lysistrate* Nu är det vi som får ta hand om politiken,
för annars går det väl åt helsike med Sparta ...
- Kleonike* Javisst, vid Zeus! Det vore mycket bättre så.
- Lysistrate* Och av Boiotien lär ingenting bli kvar ...
- Kleonike* Jo något, hoppas jag. För deras ål är god.
- Lysistrate* Jag tänker inte häva ur mig om Athen
på samma sätt – du kan nog gissa vad jag tänker.

Emellertid – om alla fruntimmer i Hellas
församlades, från Sparta och Boiotien
och härifrån, då vore fosterlandet räddat.

Kleonike Men hur kan kvinnor åstadkomma något vettigt
eller stort? Vi tänker bara på att pynta oss,
på vår make-up och våra fina klänningar –
du vet, den nya raka linjen ... och så skor ...

Lysistrate Javisst. Jag ser vår räddning just i dessa ting,
i klänningar av saffransfärgat tyg och skor,
och smink och rouge och genomskinliga dessouer.

Kleonike Men på vad sätt?

Lysistrate På sådant sätt att inga karlar
ska resa vapen mot varandra hädanefter.

Kleonike Då ska jag genast skaffa mig en saffransfärgad!

Lysistrate Och inte lyfta skölden.

Kleonike Raka linjen, var det ...

Lysistrate Nej, inte ens en kniv.

Kleonike Och nya sandaletter ...

*(Lampito från Sparta har under tiden kommit in på scenen. Hennes dialekt har i
den svenska översättningen blivit finlandssvensk.)*

Lysistrate Om jag kan finna på ett sätt att göra slut
på kriget är ni med på det?

Kleonike Jag skulle,
om det behövdes, stampa på min bästa klänning –
och genast supa upp de pengar som jag fick!

Myrrine Jag skulle kunna platta ut mig till en spätta
och sprätta upp mig och ge bort den ena hälften!

Lampito Jag skú för min del klättra opp till toppen på
Taygetos om bára jag fick skáda freden.

Lysistrate Då ska jag tala, må det inte döljas längre!
Om vi – om kvinnorna – ska tvinga männen till
att sluta fred, då är det bara en sak som
vi måste avstå från.

Kleonike Vad då? Säg ut!

Lysistrate Ni gör det då?

Kleonike Det gör vi, om det också skulle kosta livet!

Lysistrate Näväl. Det som vi måste avstå från är – kuken!

Ni vänder ryggen till? Vad nu – vart tar ni vägen?
Vad tjuvar ni sådär för, skakar huvudet
och ändrar färg? Och varför dessa tårar? Är
ni med mig eller inte? Varför tvekar ni?

Kleonike Jag gör det inte. Kriget får väl ha sin gång.

Myrrine Och inte heller jag. Låt kriget ha sin gång.

Lysistrate Det säger du, din spätta! Var det inte du
som sa du ville låta klyva dig på mitten?

Kleonike Ja, vad som helst, men bara inte det! Du vet
att inget är som vecken, o Lysistrate!

Lysistrate Å, vilka löpska hyndor, hela kvinnokönet!
Det är precis som skådespelsförfattarna
har sagt: att kvinnan lever genom underlivet.

[Till Lampito]

– Och du – kamrat från Sparta? Om du ensam var
min bundsförvant – vi skulle klara av det här.
Ge mig din röst!

Lampito Voi vittu! Satan perkele!

D'ä rojsigt för ett fruntimmer att sova ensam!
Men húr som helst så måste vi ha fred, för fán!

Lysistrate Å, älskade! Du är det enda kvinnset här!

Kleonike Men om vi alltså nu – det gudarna förbjude –
gick med på ditt förslag och avstod som du sa,
fick vi väl fred för det?

Lysistrate Ja, utan minsta tvivel.

För gör vi oss så vackra som vi kan därhemma
och går omkring i genomskinliga dessouer
som låter de väsentliga behagen skymta
så karlen reser påken och vill stiga på –
om vi då sätter oss på tvären, var ni lugna
för att de genast börjar fredsförhandlingar.

Lampito Ni vet – det här med Helena och Menelaos ...
han släppte svärdet när hon visa påttorna.

Kleonike Men kära nån – om karlarna ger sjutton i oss?

Lysistrate Då får vi, som det sägs, flå kattan en gång till.

Kleonike Åt helsike med dina liknelser! Tänk om
de hugger tag i oss och släpar oss med våld
till sängen?

- Lysistrate* Du får klamra dig vid dörrposten.
- Kleonike* Och om de slåss?
- Lysistrate* Då svarar vi med samma mynt.
Det som skattas med våld gör ingen tillfredsställd.
Vi ska nog göra livet surt för dem. Var lugn,
de får snart nog. Och mannen har det aldrig skönt
om inte han får dela njutningen med kvinnan.
- Kleonike* Nåväl, om ni är överens, så går vi med på det.
- Lampito* Nå, våra karlar ska vi nog få övertalat
ti' å slúta fred lojalt och útan några trick.
Men det här satans packet i Athen – húr ska
man övertala dem att hålla sig i skinnet?
- Lysistrate* Det ska du inte bry dig om. Det blir vår sak.
- Lampito* Å, int så länge som er flotta är på fötter,
och det finns pengar obegränsat där i templet.
- Lysistrate* Den saken har vi redan under full kontroll.
Akropolis besätter vi i dag. Det har
de äldre kvinnorna fått order om att göra:
på samma gång som vi förhandlar här ska de,
med förevändningen att offra, inta borgen.
- Lampito* Jó, då är allting brá. Det sa du suveránt!
- Lysistrate* Nå, bästa Lampito – hur vore det att först
som sist gå ed, så vi är bundna vid vårt ord?
- Lampito* Jó, säg dú eden före bára. Vi ska svára.

Lysistrate ca 411 f.Kr. Till svenska av Tord Bäckström.

Syna texten

1. Vilken taktik vill Lysistrate och hennes vänner använda för att nå fred?
2. Trots Lysistrates argumentation är hennes kompanjoner svårövertalade. Deras tveksamhet gäller fredsstrategin. Förklara.
3. «Och mannen har det aldrig skönt om han inte får dela njutningen med en kvinna.» Hur tolkar du Lysistrates replik?

Ordet är fritt

Lysistrates fredsbudskap märks i dialogen. Motmakten i dagens fredskamp är anorlunda. Vilka medel är mer aktuella i dag, i kampen mot små och stora krig?